

**А.В. Рабошук, к.е.н., доц.
Н.А. Красуленко, магістрант**
Житомирський державний технологічний університет

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ЗА МСФЗ: АНАЛІЗ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ

Історично склалося, що з розвитком суспільства, економічної думки в добу глобалізаційних процесів бухгалтерський облік як елемент економічної науки та механізм достовірного, неупередженого та перспективного відображення реально існуючого «життя бізнесу» почав виконувати не лише свої первісні функції. Проводячи паралель з часів Луки Пачолі й до сьогодні, система бухгалтерського обліку значно розширила свої межі, що, безпосередньо знайшло своє відображення в структурних елементах, облікових процесах не стільки з точки зору теорії, як практики. Бухгалтерський облік ніколи не функціонував окремо від економічної системи країни та соціуму в цілому. Він завжди був і залишається засобом впливу на господарське життя економічних агентів, проте під тиском соціальних, культурних, інституційних, географічних, політичних та інших факторів облікова практика різних країн суттєво відрізняється. Тобто різняться самі системи обліку. Не може існувати єдиної уніфікованої системи бухгалтерського обліку, оскільки існує ряд причин, але спроби були здійснені, і головною з них є розробка Міжнародних стандартів фінансової звітності, і, як наслідок, подальша гармонізація бухгалтерського обліку. Саме гармонізація є компромісним варіантом між уніфікацією обліку та певною можливою анархією облікових систем.

Необхідність у міжнародних регулятивних документах, які б могли скоординувати методологію бухгалтерського обліку різних країн, виникла ще після закінчення Другої світової війни, через стрімку появу на ринку транснаціональних компаній. Міжнародні стандарти фінансової звітності покликані узгодити, координувати різні системи бухгалтерського обліку і звітності з метою забезпечення зіставності фінансової інформації, її зрозумілості в світовому масштабі. Бухгалтерський облік, у свою чергу, має на меті надання інформації внутрішнім та зовнішнім користувачам про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, рух грошових коштів та зміни у власному капіталі. Користувачі інформації, яка підлягає розкриттю у фінансовій звітності, мають знати, за допомогою яких принципів, методів і процедур формувалася інформація про ту чи іншу статтю фінансової звітності. Задля цього кожне підприємство формує власну облікову політику, адже саме облікова політика в парадигмі бухгалтерського обліку є інструментом, який забезпечує ефективність інформаційного зв'язку між суб'єктом господарювання та користувачами фінансової звітності.

У ході дослідження було виявлено ряд проблем щодо процесу формування облікової політики.

По-перше, при переході на Міжнародні стандарти фінансової звітності більшість українських суб'єктів господарювання не усвідомлюють ступінь відповідальності за подальше ведення бухгалтерського обліку використовуючи набуті знання міжнародної облікової практики, що проявляється в неповному дотриманні вимог МСФЗ.

По-друге, трансформація фінансової звітності згідно з МСФЗ за сучасних умов господарювання не відповідає встановленим нормам, тобто замість достовірної копії відбувається ведення бухгалтерського обліку за П(С)БО, з метою надання інформації регулюючим органам, а для задоволення бухгалтерського інтересу зацікавлених користувачів здійснюється перерахування статті звітності, складеної за П(С)БО у звітність за МСФЗ, що є неприпустимо.

По-третє, визначення пріоритетних напрямів побудови системи обліку на підприємстві, що є проблемою взаємоузгодження поставлених при формуванні та вдосконаленні облікової політики цілей для ухвалення рішень стосовно вибору способів ведення обліку. Тобто мова йдеться про постановку різних цілей розробниками облікової політики, результатом чого є безпосередній вплив на зміст Наказу про облікову політику. Крім того, проблемним питанням є складність виокремлення розбіжностей між системами бухгалтерського обліку і встановлення ролі облікової політики при спробах гармонізації обліку. Не менш важливим є визначення функціонального навантаження облікової політики в світовому економічному просторі та впливу факторів на її формування.

У процесі зближення світових економічних систем, поєднання та взаємної відповідності законодавства щодо регулювання бухгалтерського обліку, створення єдиних правил та методів ведення обліку облікова політика є проміжною, зв'язуючою ланкою між підприємством та обліковою системою країни (рис. 1). Принципи, правила, процедури, які використовує компанія при організації та веденні бухгалтерського обліку, здійснюють безпосередній вплив на оцінку та відображення активів, зобов'язань та власного капіталу у фінансовій звітності, тобто використання попередньо обраної та затвердженої облікової політики, її дотримання є гарантією достовірного відображення фінансової інформації, доцільної та правильної інтерпретації звітності компанії користувачами та перспективного прогнозування розвитку бізнесу.

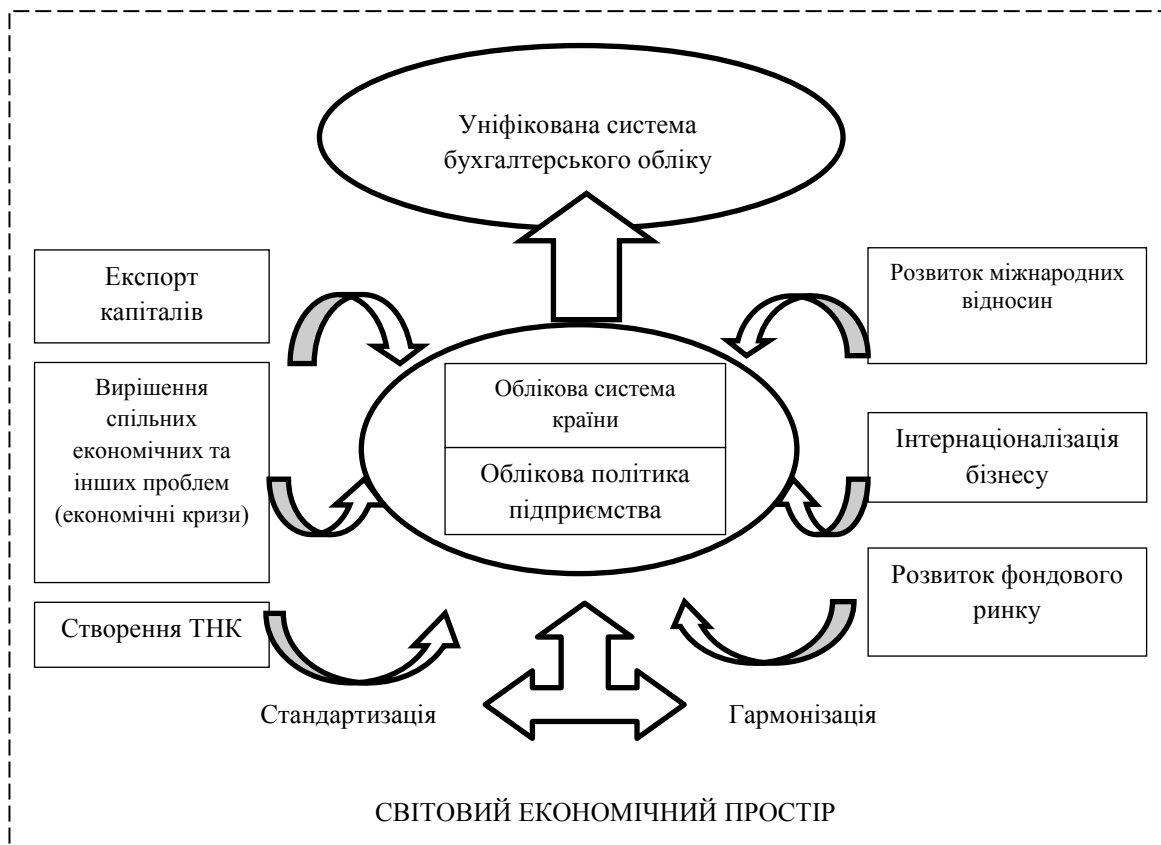

Рис.1. Облікова політика підприємства в процесі гармонізації обліку

Аналізуючи облікову політику в глобальному масштабі, її відповідність Міжнародним стандартам фінансової звітності є ще одним кроком компанії на шляху до уніфікованого бухгалтерського обліку в світовому економічному просторі. Тобто, створення світового економічного механізму, який би функціонував за єдиними обліковими правилами, використовував уніфіковані методи, способи, прийоми, процедури бухгалтерського обліку і, в результаті, забезпечував зацікавлених користувачів достовірною, доцільною, своєчасною, неупередженою, надійною та повною обліковою інформацією і мав можливість подальшого розвитку, це те, на чому концентрують увагу провідні вчені та міжнародні організації в царині бухгалтерського обліку на даному етапі розвитку науки та практики.

Таким чином, оскільки облікова політика, що представляє собою конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практику, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності, є першим кроком на шляху до міжнародної інтеграції бухгалтерських систем, необхідним є таке: 1) організація досліджень, направлених на розробку єдиної бухгалтерської термінології з метою уникнення двозначності в інтерпретації ключових фінансових показників діяльності суб'єктів господарювання; 2) розуміння ступеня розбіжностей між системами бухгалтерського обліку, що передбачає, перш за все, усвідомлення того, що створення нової, уніфікованої системи обліку неможливе без використання вже існуючих систем з подальшим їх удосконаленням та розвитком; 3) всебічна зацікавленість агентів у перспективному розвитку бухгалтерського обліку як сфери суспільного життя, так і науки в цілому; 4) достовірне та повне відображення елементів облікової політики у фінансовій звітності; 5) розробка теоретично-методичних засад з метою визначення справедливої вартості об'єктів бухгалтерського обліку для цілей дотримання вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності та відповідного розкриття достовірної фінансової інформації.